

การจัดทำบัญชีสำหรับเกษตรกรที่มีอาชีพปลูกมันสำปะหลัง

★ บัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน

★ บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

สมุดบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน

ใช้บันทึกรายรับหรือรายจ่ายที่เกิดขึ้น ทั้งในครัวเรือนและการประกอบอาชีพ

วิธีลงวัน เดือน ปี

- ① ช่อง “ วัน เดือน ปี ”
เขียนวันที่ เดือน ปี พ.ศ. ที่มีรายการรับเงิน และรายการจ่ายเงิน

วิธีลงรายการ

- ② ช่อง “ รายการ ”
เขียนรายละเอียดของการรับเงิน และจ่ายเงินที่เกิดขึ้น

วิธีลงรายรับ

- ③ ช่อง “ รายรับ ” แบ่งเป็น รายรับประกอบอาชีพ และรายรับอื่นๆ
 - (1) “ ประกอบอาชีพ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับ โดยเป็นเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพ
เช่น ขายห้วมันสำปะหลัง ขายต้นพันธุ์มันสำปะหลัง เป็นต้น
 - (2) “ รายรับอื่นๆ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับ โดยเป็นเงินที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพ
เช่น รับเงินค่าจ้าง รับเงินรางวัล รับเงินกู้ยืม ถอนเงินฝากสหกรณ์/
ธนาคาร เป็นต้น
 - (3) “ รวมรายรับ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากช่องที่ (1) และ (2)

แบบฟอร์ม

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รวมรายรับ (รวม 1 ถึง 2) (3)
		ประกอบอาชีพ (1)	รายรับอื่นๆ (2)	
① ลงวัน เดือน ปี	② ลงรายการ	③ ลงรายรับ		

วิธีลงรายจ่าย

- ④ ช่อง “ รายจ่าย ” แบ่งเป็น รายจ่ายประกอบอาชีพ และรายจ่ายในครัวเรือน
รายจ่ายประกอบอาชีพ

(4) “ ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ ” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ
เช่น ค่าไถเตรียมดิน ค่าต้นพันธุ์มันสำปะหลัง ค่าปุ๋ย

ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าแรงงาน ค่าขนส่ง เป็นต้น

(5) “ ซื้อสินทรัพย์ถาวร ” เขียนจำนวนเงินที่จ่าย เพื่อซื้อหรือสร้างเครื่องใช้ที่ใช้งานได้
หลายปีและมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการประกอบอาชีพ
เช่น ซื้อเครื่องสูบน้ำ ซื้อเครื่องพ่นยา เป็นต้น

รายจ่ายในครัวเรือน

(6) – (14) เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ตามประเภทรายจ่ายในครัวเรือนที่แยกไว้ โดยรายจ่ายในครัวเรือนจะเป็นรายจ่ายที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพ เช่น ค่าอาหาร ค่าของใช้ ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำมันรถ ให้เงินลูก ผักเงิน ชำระคืนเงินกู้ อื่นๆ เป็นต้น

(15) “รวมรายจ่าย” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากช่องที่ (4) ถึง (14)

แบบฟอร์ม

[illegible]

ตัวอย่าง

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง มีรายการรับ – จ่ายเงิน ดังนี้

วันที่ 2 กันยายน 2551	กู้เงินมา	20,000	บาท
	ซื้อเครื่องพ่นยา	3,000	บาท
	ซื้อปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช	3,600	บาท
	จ่ายค่าอาหาร	500	บาท
	จ่ายค่าน้ำมันรถ	100	บาท
วันที่ 4 กันยายน 2551	จ่ายค่าเช่าที่ดิน	1,500	บาท
	จ่ายค่าไถเตรียมดิน	1,000	บาท
วันที่ 9 กันยายน 2551	จ่ายค่าแรงงานปลูกมันสำปะหลัง	800	บาท
	ซื้อต้นพันธุ์มันสำปะหลัง	1,600	บาท
	จ่ายค่าแรงงานรดน้ำ/ใส่ปุ๋ย/พ่นยา	400	บาท
วันที่ 18 กันยายน 2551	ซื้อของใช้ในครัว	400	บาท
	จ่ายค่าอาหาร	500	บาท
	ทำบุญ	100	บาท
วันที่ 29 กันยายน 2551	ฝากธนาคาร	3,000	บาท

วิธีรวมเงินในแต่ละเดือน

ทุกวันสิ้นเดือนให้รวมจำนวนเงินที่ได้รับ และจำนวนเงินที่จ่ายไปในแต่ละเดือน

เขียนยอดรวมจำนวนเงินแต่ละช่อง ไว้ในบรรทัด “รวมเดือน.....” และระบุชื่อเดือนไว้ด้วย
เทียบยอดรายรับกับรายจ่ายในแต่ละเดือน ก็จะทำให้ทราบว่ารายรับมากกว่าหรือน้อยกว่ารายจ่าย

การลงรายรับ - รายจ่าย และการรวมเงินแต่ละช่อง ทุกช่องของเดือนกันยายน 2551

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รวมรายรับ (รวม 1 ถึง 2)	รายจ่าย											รวมรายจ่าย (รวม 4 ถึง 14)	
		ประกอบอาชีพ	รายรับอื่น ๆ		ประกอบอาชีพ		ในครัวเรือน										
					ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ	ชื่อสินทรัพย์ถาวร	ค่าอาหาร	ค่าของใช้	ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	ค่าน้ำมันรถ	ให้เงินลูก	ฝากเงิน	ชำระคืนเงินกู้		อื่น ๆ		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
2 ก.ย. 51	กู้เงินมา		20,000	20,000													
	ซื้อเครื่องพ่นยา					3,000										3,000	
	ซื้อปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช				3,600											3,600	
	จ่ายค่าอาหาร						500									500	
	จ่ายค่าน้ำมันรถ									100						100	
4 ก.ย. 51	จ่ายค่าเช่าที่ดิน				1,500											1,500	
	จ่ายค่าไถเตรียมดิน				1,000											1,000	
9 ก.ย. 51	จ่ายค่าแรงงานปลูกมันสำปะหลัง				800											800	
	ซื้อต้นพันธุ์มันสำปะหลัง				1,600											1,600	
	จ่ายค่าแรงงานรดน้ำ/ใส่ปุ๋ย/พ่นยา				400											400	
18 ก.ย. 51	ซื้อของใช้ในครัว							400								400	
	จ่ายค่าอาหาร						500									500	
	ทำบุญ														100	100	
29 ก.ย. 51	ฝากธนาคาร											3,000				3,000	
	รวมเดือนกันยายน		20,000	20,000	8,900	3,000	1,000	400		100		3,000			100	16,500	

↑ 5 ↓ ลงยอดรวมเดือน ↓

เงินสดคงเหลือยกมาจากเดือนก่อน.....บาท บวก รวมรายรับ 20,000 บาท หัก รวมรายจ่าย 16,500 บาท เงินสดคงเหลือยกไปเดือนหน้า 3,500 บาท
 รายรับ(สูง)/ต่ำ กว่ารายจ่าย เท่ากับ 3,500 บาท (รวมรายรับหักด้วยรายจ่าย)

จากตัวอย่าง เดือนกันยายน 2551

นายบันเทิง รุ่งเรือง ไม่มีรายรับจากการประกอบอาชีพ มีรายรับอื่นๆ 20,000 บาท รวมรายรับทั้งสิ้น 20,000 บาท
มีรายจ่ายประกอบอาชีพเป็นค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ 8,900 บาท ซื้อสินทรัพย์ถาวร 3,000 บาท
และมีรายจ่ายในครัวเรือนเป็นค่าอาหาร 1,000 บาท ค่าของใช้ 400 บาท ค่าน้ำมันรถ 100 บาท
ฝากเงิน 3,000 บาท อื่น ๆ (ทำบุญ) 100 บาท รวมรายจ่ายทั้งสิ้น 16,500 บาท

ดังนั้น รายรับ สูงกว่า รายจ่าย 3,500 บาท $(20,000 - 16,500)$

สมุดต้นทุนประกอบอาชีพ

วิธีการลงต้นทุนประกอบอาชีพ

วิธีลงวัน เดือน ปี

- ❶ ช่อง “ วัน เดือน ปี ”
เขียนวันที่ เดือน ปี พ.ศ. ที่มีรายการรับเงิน และรายการจ่ายเงิน

วิธีลงรายการ

- ❷ ช่อง “ รายการ ”
เขียนรายละเอียดของการรับเงิน และจ่ายเงินที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพ

วิธีลงรายได้

- ❸ ❺ ❷ ❹ ช่อง “ รายได้ ” เป็นรายรับจากการประกอบอาชีพของแต่ละอาชีพที่ทำ

วิธีลงรายจ่าย

- ❹ ❻ ❸ ❺ ช่อง “ ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ” เป็นรายจ่ายในการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพที่ทำ
- ❶❶ ช่อง “ ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ” เป็นรายจ่ายเพื่อซื้อ หรือสร้างเครื่องใช้ที่ใช้งานในการประกอบอาชีพได้หลายปีและมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการประกอบอาชีพ เช่น ซื้อเครื่องสูบน้ำ ซื้อเครื่องพ่นยา เป็นต้น

แบบฟอร์ม

ต้นทุนประกอบอาชีพ

วัน เดือน ปี	รายการ	อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร
		รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)

การบันทึกต้นทุนประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง

โดยปกติเกษตรกรต้องใช้ระยะเวลาในการปลูกมันสำปะหลังประมาณ 10 – 12 เดือน นับตั้งแต่เริ่มเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต เกษตรกรสามารถตัดต้นมันสำปะหลังเก็บไว้ เพื่อใช้เป็นต้นพันธุ์สำหรับปลูกในปีต่อไป และอาจมีรายได้จากการขายต้นพันธุ์มันสำปะหลังให้กับ เกษตรกรรายอื่นด้วย

ตัวอย่าง

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง มีรายการรับ – จ่ายเงินจากการประกอบอาชีพ ดังนี้

วันที่ 2 กันยายน 2551	ซื้อเครื่องพ่นยา	3,000	บาท
	ซื้อปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช	3,600	บาท
วันที่ 4 กันยายน 2551	จ่ายค่าเช่าที่ดิน	1,500	บาท
	จ่ายค่าไถเตรียมดิน	1,000	บาท
วันที่ 9 กันยายน 2551	จ่ายค่าแรงงานปลูกมันสำปะหลัง	800	บาท
	ซื้อต้นพันธุ์มันสำปะหลัง	1,600	บาท
	จ่ายค่าแรงงานรดน้ำ/ใส่ปุ๋ย/พ่นยา	400	บาท
วันที่ 5 ตุลาคม 2551	จ่ายค่าแรงงานรดน้ำ/ใส่ปุ๋ย/พ่นยา	200	บาท
วันที่ 15 ธันวาคม 2551	จ่ายค่าแรงงานรดน้ำ/ใส่ปุ๋ย/พ่นยา	200	บาท
วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2552	จ่ายค่าแรงงานรดน้ำ/ใส่ปุ๋ย/พ่นยา	200	บาท
วันที่ 25 สิงหาคม 2552	จ่ายค่าแรงงานตัดต้นพันธุ์มันสำปะหลัง	600	บาท
	จ่ายค่าแรงงานขนต้นพันธุ์มันสำปะหลัง	400	บาท
	จ่ายค่าแรงงานขุดหัวมันสำปะหลัง	500	บาท
	จ่ายค่าแรงงานสับหัวมันสำปะหลัง/ขนขึ้นรถ	500	บาท
	จ่ายค่าขนส่งหัวมันสำปะหลังเข้าโรงงาน	700	บาท
วันที่ 27 สิงหาคม 2552	ขายหัวมันสำปะหลัง	18,000	บาท
	ขายต้นพันธุ์มันสำปะหลัง	1,000	บาท
	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	800	บาท
	คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท

การลงรายรับ - รายจ่ายในการประกอบอาชีพ และการรวมเงินแต่ละช่อง

วัน เดือน ปี (1)	รายการ (2)	อาชีพปลูกมันสำปะหลัง		อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร (11)
		รายได้ (3)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (4)	รายได้ (5)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (6)	รายได้ (7)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (8)	รายได้ (9)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (10)	
2 ก.ย. 51	ซื้อเครื่องพ่นยา									3,000
	ซื้อปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช		3,600							
4 ก.ย. 51	จ่ายค่าเช่าที่ดิน		1,500							
	จ่ายค่าไถเตรียมดิน		1,000							
9 ก.ย. 51	จ่ายค่าแรงงานปลูกมันสำปะหลัง		800							
	ซื้อต้นพันธุ์มันสำปะหลัง		1,600							
	จ่ายค่าแรงงานรดน้ำ/ใส่ปุ๋ย/พ่นยา		400							
5 ต.ค. 51	จ่ายค่าแรงงานรดน้ำ/ใส่ปุ๋ย/พ่นยา		200							
15 ธ.ค. 51	จ่ายค่าแรงงานรดน้ำ/ใส่ปุ๋ย/พ่นยา		200							
8 ก.พ. 52	จ่ายค่าแรงงานรดน้ำ/ใส่ปุ๋ย/พ่นยา		200							
25 ส.ค. 52	จ่ายค่าแรงงานตัดต้นพันธุ์มันสำปะหลัง		600							
	จ่ายค่าแรงงานขนต้นพันธุ์มันสำปะหลัง		400							
	จ่ายค่าแรงงานขุดหัวมันสำปะหลัง		500							
	จ่ายค่าแรงงานสับหัวมันสำปะหลัง/ขนขึ้นรถ		500							
	จ่ายค่าขนส่งหัวมันสำปะหลังเข้าโรงงาน		700							
27 ส.ค. 52	ขายหัวมันสำปะหลัง	18,000								
	ขายต้นพันธุ์มันสำปะหลัง	1,000								
	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้		800							
	คิดค่าแรงงานตนเอง		1,000							
	รวม	19,000	14,000							3,000

วิธีการคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง

การคิดกำไร — ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง ให้นำยอดรวมรายได้ เปรียบเทียบกับยอดรวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ดังนี้

รายได้

- ขายหัวมันสำปะหลังบาท
- ขายต้นพันธุ์มันสำปะหลังบาท
-บาท

หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย

- ค่าเช่าที่ดินบาท
- ค่าไถเตรียมดินบาท
- ค่าต้นพันธุ์มันสำปะหลังบาท
- ค่าปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชบาท
- ค่าแรงงานบาท
- ค่าขนส่งบาท
-บาท
- ดอกเบี้ยเงินกู้บาท
- คิดค่าแรงงานตนเองบาท
- คิตรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิตบาท
-บาท

หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ

.....บาท

.....บาท

กำไร (ขาดทุน) จากการประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง

.....บาท

วิธีการคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี

สินทรัพย์ถาวรที่เกษตรกรซื้อ หรือสร้างขึ้น ซึ่งบันทึกไว้ในช่อง “ ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ” เกษตรกรต้องนำมาคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปีตามอายุการใช้งาน เพื่อนำไปรวมเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพ

วิธีการคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี ให้นำ จำนวนเงินที่จ่ายซื้อสินทรัพย์ถาวร หารด้วย อายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวร นั้น

จากตัวอย่าง

เกษตรกรซื้อเครื่องพ่นยา 1 เครื่อง เป็นเงิน 3,000 บาท คาดว่าเครื่องพ่นยามีอายุการใช้งาน 3 ปี

การปลูกมันสำปะหลังใช้ระยะเวลาประมาณ 10 – 12 เดือน ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต นับเป็น 1 รอบการผลิต ดังนั้น ระยะเวลา 3 ปี ปลูกมันสำปะหลังได้ 3 รอบการผลิต

$$\begin{aligned} \text{รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี} &= \frac{3,000 \text{ บาท}}{3} \\ &= 1,000 \text{ บาท ต่อรอบการผลิต} \end{aligned}$$

ดังนั้น เกษตรกรต้องนำรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยรวมเป็นต้นทุนใน 3 รอบการผลิต รอบการผลิตละ 1,000 บาท

จากตัวอย่าง

เกษตรกรคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง ได้ดังนี้

รายได้			
- ขายหัวมันสำปะหลัง		18,000	บาท
- ขายต้นพันธุ์มันสำปะหลัง		<u>1,000</u>	บาท
		19,000	บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย			
- ค่าเช่าที่ดิน	1,500	บาท	
- ค่าไถเตรียมดิน	1,000	บาท	
- ค่าต้นพันธุ์มันสำปะหลัง	1,600	บาท	
- ค่าปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช	3,600	บาท	
- ค่าแรงงาน	3,800	บาท	
- ค่าขนส่ง	700	บาท	
- ดอกเบี้ยเงินกู้	800	บาท	
- คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท	
- คิตรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี	<u>1,000</u>	บาท	<u>15,000</u> บาท
กำไรจากการประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง		<u>4,000</u>	บาท

สรุป เกษตรกรมีกำไรจากการปลูกมันสำปะหลัง 4,000 บาท และสามารถหากำไร — ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง ในแต่ละรอบการผลิตได้ โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

.....